

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ІНСТРУКЦІЯ № 21
З ОХОРОНИ ПРАЦІ
ПРИ РОБОТИ НА ВИСОТИ

м. Харків

2023 р.

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
ВСП «ХТЕФК ДТЕУ»

“08” лютого № 19-к

Інструкція № 21
з охорони праці
при роботі на висоті.

1. Загальні положення

Працівник зобов'язаний піклуватись про особисту безпеку а також безпеку навколишніх людей під час виконання робіт на підприємстві або на час перебування на території підприємства.

За порушення вимог безпеки з охорони праці працівник притягується до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної та карної відповідальності. (ст.14 розділ перший, ст. 19, ст. 44 Закону України «Про Охорону праці»).

Терміновість виконання робіт не є підставою для порушення встановлених заходів безпеки.

1.1. Ця інструкція встановлює вимоги з охорони праці при проведенні робіт на висоті і розроблена на основі Наказу Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду № 62 від 27.03.2007 р. «Про затвердження Правил охорони праці під час виконання робіт на висоті».

1.2. Роботи, які проводяться па висоті, відносяться до робіт підвищеною небезпекою відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою. Всі робочі на висоті повинні працювати відповідно до цієї інструкції.

1.3. До роботи на висоті відносяться всі роботи, при яких виконавець знаходиться на висоті 1,3 м і більше від поверхні землі, підлоги, настилу.

1.4. До виконання робіт на висоті допускаються особи, які:
- досягли 18-років;
- пройшли медичний огляд та не мають медичних протипоказань;
- пройшли навчання, інструктаж з питань охорони праці, в тому числі при виконанні робіт з підвищеною небезпекою, правила першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, про правила поведінки при виникненні аварій;

1.5. Роботи на висоті можна приводити:
- на приставних драбинах;
- з підмостя і риштувань, які мають огороження;
- з негородженої поверхні при обов'язковому застосуванні перевірених і випробуваних запобіжних поясів.

1.6. Роботи на висоті повинні проводитись, як правило, в денний час. При необхідності проведення робіт в нічний час повинні бути розроблені додаткові заходи безпеки з відміткою в наряді - допуску.

1.7. Виробничий персонал, який виконує роботи на висоті зобов'язаний:
- вміти користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- дотримуватися зобов'язань з охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, в тому числі своєчасно розпочинати роботу, дотримуватися технологічної та обідньої перерв;

- не виконувати роботи, непередбачені змінним завданням.

1.8. При виконанні робіт на висоті можливий вплив на працюючих небезпечних і шкідливих виробничих чинників:

ФІЗИЧНИХ:

- рухомі частини обладнання;
- небезпечне значення напруги в електричному ланцюзі, замикання якого може відбутись крізь тіло людина;

- розташування робочого місця на значній відстані від землі (підлоги);

- підвищена або понижена температура повітря робочої зони;

- гострі кромки, шорсткість на поверхні заготовок, інструментів і обладнання;

- підвищена або понижена вологість повітря;

- недостатня освітленість робочого місця.

ХІМІЧНИХ:

- токсична дія шкідливих речовин на організм людини.

1.9. На роботах в шкідливих і небезпечними умовах праці, а також, роботах, пов'язаних із забрудненням або які здійснюються у температурних умовах, персоналу надаються безкоштовно спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

1.10. При виконанні своїх обов'язків виробничий персонал зобов'язаний дотримуватись вимог санітарних норм та особистої гігієни:

- приступати до роботи тільки у засобах індивідуального захисту;

- утримувати на протязі зміни інструмент та робоче місце у чистоті і порядку;

- зберігати і вживати їжу тільки у відведених місцях;

- після роботи промити та вичистити забруднені інструменти та робоче місце.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи.

2.1. Перед проведенням робіт на висоті необхідно перевірити:

- наявність і справність засобів індивідуального захисту. Страхувальні запобіжні пояси і мотузки, які застосовуються при роботі на висоті, повинні мати бирку з вказаною датою чергового випробування. Не використовуються засоби індивідуального захисту термін придатності яких закінчився. При роботі у неогороженого краю працівник не має права застосовувати запобіжний пояс, у якого: відсутні окремі пістони; надірвані стрічки кріпежу в місцях кріплення накладок; також заборонено користуватися запобіжними поясами з надривами у будь якому місці, або з неякісними замками. При користуванні страхувальними мотузками один кінець чіпляється до монтажного поясу працюючого, інший до нерухомих конструкцій, які не мають ріжучих граней, і страхується з таким розрахунком, щоб не стіснити рух працюючого і виключати можливість відмиті падіння;

- справність інструменту (держак інструменту повинен бути гладким і надійно закріпленим, а робочі поверхні повинні мат правильний профіль). Зламаний інструмент повинен бути замінений.

- захист відкритих частин електричних приладів (проводи, кабелі та ін.), які знаходяться в зоні робіт на висоті. Електричні проводи, розташовані ближче 5м від

можливої зони проходження людей, на час їх улаштування або розбирання повинні бути обезживленні і заземлені, або укладені в короба, або демонтовані.

- огороження небезпечних зон і наявність запобіжних знаків, наприклад:

Небезпечна зона!

2.2. До початку робіт необхідно: забезпечити тривалість драбин, переконавшись шляхом огляду і випробовування в тому, що вона не може зсковзнути з місця або бути випадково зсунута. При улаштуванні приставної драбини в умовах, коли можливо зміщення її верхнього кінця, останню необхідно надійно закріпити за конструкцію.

2.3. Особи, які виконують роботу на висоті із застосуванням драбин, повинні знати: на всіх драбинах, які знаходяться в експлуатації, повинні бути вказані:

- інвентарний номер, дата наступного випробування, приналежність цеху (дільниці, тощо);

- всі деталі дерев'яних драбин (якщо вона є) повинні мати гладку обстругану поверхню чистої машинної або ручної обробки;

- не рідше, ніж через кожні 2 м драбини повинні бути скріплені стягуючими болтами;

- тятиви приставних драбин і драбинок для забезпечення тривалості повинні розходитись донизу;

- ширина приставної драбини і драбинки вгорі повинна бути не менше 300 мм, унизу не менша 400 мм;

- приставні драбини повинні бути облаштовані пристроями, що відвертають можливість зрушення та перекидання при роботі;

- на нижніх кінцях приставних драбин і драбинок повинні бути оковки з гострими наконечниками, для улаштування на ґрунті, а при використуванні драбини на гладкій поверхні (паркеті, металі, плитці, бетоні) на них повинні бути одягнуті башмаки з гуми або іншого матеріалу, що не ковзає;

- драбинки повинні бути облаштовані пристроями (гаками, ланцюгами), які не дозволяють їм мимоволі розсуватися під час роботи;

- нахил драбинок повинен бути не більш 1:3;

- загальна довжина приставної дерев'яної драбини не повинна перевищувати 5 м;

- на верхні кінці драбини, яка приставляється до труб, повинні бути спеціальні кріплення;

- вертикальні драбини, драбини з кутом нахилу до горизонталі більше 75° при висоті більше 5м повинні мати, починаючи з висоти 3м, огороження у вигляді дуг. Дуги повинні бути розташовані на відстані не більше 0,8 м одна від одної та з'єднуватись між собою не менше ніж трьома подовженими смугами.

- відстань від драбини до дуги не повинна бути менше 0,7м та більше 0,8 м при радіусі дуги 0,35-0,4 м.

- при необхідності виконання короточасних, робіт на висоті (більше 1.3 м без підмостя (денні підвішування такелажних приладів і т. п.) обов'язково застосовування запобіжних поясів. При цьому біля місця здійснення таких робіт повинен знаходитись допоміжні робітники, не зайняті іншими роботами, готові надати працюючому на висоті негайну допомогу;

- контроль за станом драбин і драбинок повинна здійснювати особа з числа інженерно-технічних робітників, що призначається розпорядженням по підрозділу,

а також запобіжні пояси випробуються статичним навантаженням після виготовлення і капітального ремонту, а також періодичні в процесі експлуатації:

- драбини дерев'яна — 1 раз на 12 міс.;
- запобіжні пояси – 1 раз на 6 міс.

Результати заносяться в журнал.

2.4. Особи, які виконують роботи на висоті з риштувань та помостів, повинні знати, що:

- риштування, підмостя та інші пристрої для виконання робіт на висоті повинні бути інвентарними і виготовляться за типовими проектами;

- риштування, підмостя можуть бути дерев'яними або металевими;

- для забезпечення стійкості стояків риштування повинні бути по всій висоті прикріплені до тривких частин будинку (спорудження) або конструкції;

- кріпити риштування і підмостя до малостійких частин будинку або конструкцій, що виступають, і встановлювати підмостя на конструкційний елемент без підтвердження розрахунком їх міцності забороняється;

- металеві риштування повинні бути заземлені;

- навантаження на настили риштувань, підмостя і вантажопідйомних майданчиків не повинна перевищувати встановлених проектом допустимих значень. Допустимі навантаження повинні бути відомі виконавцю робіт і всім працюючим, і повинні дотримуватися ними в процесі роботи;

- настили риштувань і підмостя, розташовані на висоті 1.3 м і вище від рівня землі або перекриття, повинні мати огороження, розташованого на висоті не менше 1 м від робочого настилу, одного проміжного горизонтального елемента і боргової дошки висотою не менше 0.15м;

- при виконанні робіт з риштувань висотою 6 м і більш повинні бути не менше двох настилів: робочий (верхній) і захисний (нижній). Кожне робоче місце на риштуваннях, яке примикає до будинку або спорудження, повинно бути, крім того, захищено згори настилом, розташованим на відстані по висоті не більш 2 м від робочого настилу;

- роботи в декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів між ними забороняється;

- для підйому вантажу на риштування повинні бути передбачені блоки, укосини та інші засоби малої механізації, що необхідно кріпити згідно проекту;

- риштування висотою більш 4 м допускаються до експлуатації тільки після приймання їх комісією, призначеною наказом власника, і оформлення акту;

- підмостя і риштування висотою до 4 м допускаються до експлуатації тільки після їх приймання керівником робіт або майстром;

2.5. Перед виконанням робіт на покрівлі з ухилом більш 20° або на мокрій або покритою снігом покрівлі (незалежно від ухилу) працюючі повинні бути забезпечені запобіжним поясом і переносними трапами шириною не менше 0.3м з набитими планками.

2.6. При виявленні несправностей обладнання та засобів колективного захисту сповістити керівника робіт (відповідального за проведення даної роботи) та не приступати до роботи до усунення виявлених несправностей.

3. Вимоги безпеки під час роботи.

3.1. Роботи на висоті можуть бути розпочаті тільки після виконання всіх підготовчих робіт і заходів з дозволу відповідаючого за проведення робіт на висоті.

3.2. Підйом і спуск робітників на риштування повинні здійснюватися тільки по драбинам і драбинкам по одній сходинці.

3.3. Збирання і розбирання риштувань повинні виконуватись під керівництвом і спостереженням виконавця робіт. Робітники, які беруть участь у збиранні і розбиранні риштувань, повинні бути проінструктовані про засіб і послідовність виконання робіт. Доступ сторонніх людей у зону, де виконуються улаштування або розбирання риштувань і підмостків, повинен бути закритий і повинен бути вивішений знак, що забороняє вхід у зону.

«Вхід (прохід) заборонений»

3.4. Забороняється скупчення людей і складування деталей, матеріалу на риштуваннях і підмостях, в кількості, що перевищує розрахункові навантаження.

3.5. Настили і драбини риштувань, підмостя, трапів в процесі роботи повинні періодичні очищатися під сміття і непотрібних предметів, а в зимовий час - від снігу і повинні бути посипані піском.

3.6. Інструменти, деталі, а при зварюванні - огарки і електроди в процесі роботи на висоті необхідно складати в інструментальні або спеціальні валізки. Забороняється розміщувати деталі або інструменти над головою, и також скидати предмети з висоти. Драбини в процесі роботи повинні бути встановлені під кутом нахилу не більш 60° до горизонтальної поверхні.

3.7. Найвищий щабель, з якого дозволяється працювати, повинні бути не менше 1 м від верхнього кінця драбини.

3.8. При роботі на висоті:

- не влаштовувати драбину на сходових маршах;
- не влаштовувати додаткові опорні споруди із ящиків, бочок тощо у випадку недостатньої довжини драбини;
- не працювати з двох верхніх шаблів драбинок, які не мають перил або опорів;
- не знаходитися на сходинках приставної драбини або драбинки більш ніж однієї людині;
- не піднімати, не опускати вантаж по приставній драбині і не залишати на ній інструмент.
- не працювати біля і над обертовими механізмами, працюючими машинами, транспортерами тощо;

3.9. При переміщенні пересувних риштувань на них не повинно бути робітників, матеріалів, тари, сміття тощо.

3.10. При роботі на висоті з електроінструментом необхідно дотримуватись таких вимог:

- холоста робота інструменту допускається тільки для випробування його перед початком роботи і після ремонту;
- не передавати його хоча б на нетривалий час іншим особам;
- не розбирати і не ремонтувати на висоті електроінструмент;
- не триматися за провід електроінструменту, не торкатися ріжучого обертового інструмента;
- не вилучати руками стружку або тирсу під час роботи інструменту або до повної його зупинки;
- не натягати і перегинати кабелі інструментів.

3.11. При виконуванні фарбувальних робіт на висоті, пов'язаних із застосуванням легкозаймистих рідин (ЛЗР) необхідно:

- виключити наявність нагрітої поверхні, можливих джерел відкритого вогню;

- не припускати дії, що викликають іскроутворення.

3.12. Лакофарбувальні, ізоляційні та інші матеріали, що застосовуються при роботах на висоті, повинні бути на робочому місці в кількості, які не перевищують змінної потреби.

3.13. При підйомі, горизонтальному перенесенню або спусканні вантажів, забороняється перебування робітників під елементом, що переміщується.

3.14. При роботі по одній вертикалі в двох ярусах особи, працюючі як нагорі, так і внизу повинні бути попереджені про всі роботи, що проводяться над і під ними.

3.15. При необхідності виконувати роботи з одночасним підтриманням деталей слід застосовувати драбини і драбинки з верхніми майданчиками, огороженими з трьох боків запобіжним бар'єром (перилами).

3.16. В місцях, де неможливо влаштувати риштування, підмостя, настилів або при влаштуванні риштувань в важкодоступних місцях, роботи повинні проводитися тільки з дублером-страхувачем. Дублер-страхувач повинен бути навчений правилам страхування, знати і виконувати вимоги цієї інструкції. Робота страхувача вважається закінченою, коли основний робітник знаходиться в безпечному місці.

3.17. Роботи на висоті, які проводяться поза приміщенням, повинні бути припинені при вітрі силою більш 6 балів, сильній ожеледиці і снігопаді. Не допускається виконувати монтажні роботи на висоті у відкритих місцях при швидкості вітру 13 м/с і більше, при ожеледиці, грозі або мряці, що зменшує видимість і межах фронту робіт.

3.18. Паління дозволяється тільки в спеціально відведених місцях.

3.19. При виявленні під час роботи несправностей на робочому місці, в обладнанні та засобах колективного захисту, зупинити роботу, вимкнути обладнання та прилади. Повідомити про це керівника робіт та без його вказівки роботу не відновлювати.

3.20. Порядок повідомлення адміністрації про нещасний випадок.

- Про кожний нещасний випадок свідок, працівник, який його виявив, або сам потерпілий повинні терміново повідомити безпосереднього керівника робіт чи іншу посадову особу і вжити заходів до надання необхідної, допомоги.

- Зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку на робочому місці та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент події (якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків.), а також вжити заходів до недопущення подібних випадків у ситуації, що склалася.

4. Вимоги безпеки після роботи.

4.1. Після закінчення робіт які проводяться на висоті, необхідно:

- прибрати залишки матеріалів, інструменті пристрої, що застосовувались при роботі;

- підготувати до розбирання тимчасові пристрої, на яких велися роботи (очистити їх від сміття, деталей і матеріалів);

- опорядити засоби індивідуального захисту, запобіжні пристосування і інструменти та помістити їх у спеціально відведене місце.

4.2. Виконавці робіт повинні здати свою роботу відповідальному керівнику робіт.

4.3. Робітники, які беруть участь в розбиранні риштувань і настилів, повинні знати, що:

- при розбиранні риштувань, які примикають до будинку, всі дверні прорізи першого поверху і виходи на балкони всіх поверхів, в межах проведення розбирання риштувань, повинні бути закриті;

- не дозволяється розбирати риштування, настили і огорожі водночас в декількох ярусах по вертикалі, розбирання повинно проводитися по ярусам і тільки згори вниз;

- всі частини підмосток, люльок, драбини потрібно опускати на пенькових канатах, залежно від ваги елементів. Не розбирати підмостки засобом валки і не скидання його частин. Матеріал від розбирання дерев'яних конструкцій, придатний для подальшого використання, слід звільнити від цвяхів, що виступають, складати, не заставляючи проходи, проїзди, а також засоби пожежогасіння. Очистити робоче місце.

4.4. При виявленні недоліків в роботі обладнання та засобів колективного захисту повідомити безпосереднього керівника робіт чи іншу посадову особу.

5. Вимоги безпеки у аварійних ситуаціях.

5.1. При проведенні робіт на висоті можуть виникнути аварійні ситуації, пов'язані з деформацією або перекидання пристроїв, з яких ведуться роботи; зі спалахуванням або вибухом матеріалів, що застосовуються при роботі; відключенням електропостачання, обриванням і коротким замиканням електрообладнання.

5.2. При виникненні аварійної ситуації:

- роботи на висоті повинні бути припинені;
- повідомити керівника робіт;
- працюючі повинні бути евакуйовані з небезпечної зони;
- постраждалим надати першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку допомогу;
- вжити заходи з ліквідації причин, що викликали аварію.

5.3. При виявленні пожежі:

- негайно викликати пожежну частину за телефоном 101;
- повідомити директора або заступника директора з адміністративно-господарської роботи;
- вжити заходів згідно з планом евакуації на випадок пожежі та вивести людей у безпечне місце;
- організувати роботу щодо збереження державного майна та цінних паперів;
- для гасіння пожежі в електроустановках працівник повинен застосовувати вуглекислотні вогнегасники, сухий пісок, азбестову або грубошерсту тканину.

5.4. Порядок надання першої до лікарняної медичної допомоги:

Дії при ураженні електричним струмом:

- необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електрообладнання від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмопровідних частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал;
- при відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно зробити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці.

Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починати необхідно негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу (103).

Дії при пораненні:

- для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет і накласти стерильний перев'язувальний матеріал;

- якщо індивідуального пакета не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту тканину (носову хустинку тощо). На те місце тканини, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель розчину йоду. Особливо важливо застосовувати розчин йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

Дії при переломах, вивихах, ударах, розтягненні:

- при переломах і вивихах необхідно пошкоджену кінцівку закріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба;

- при підозрі перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався;

- при переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлі, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

Дії при кровотечі:

- для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно підняти поранену кінцівку вгору, кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом, складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4-5 хв; якщо кровотеча зупинилася, то, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи шматок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровеносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.5. Дії під час сигналу «Повітряна тривога»:

- негайне здійснити оповіщення працівників та відвідувачів приміщення про повітряну тривогу;

-повідомити про надзвичайну ситуацію відповідні служби (ДСНС, поліція, медична допомога), керівника коледжу;

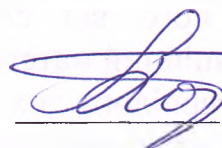
-організувати евакуацію працівників до укриття;

- організувати зустріч підрозділів рятувальних служб;

- надати медичну допомогу постраждалим;

При усіх випадках аварійної ситуації, а також якщо стався нещасний випадок з працівником, студентом, негайно повідомити керівника коледжу і інженера з охорони праці. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

Провідний інженер
з охорони праці

Олександр БОРИСЕНКО